

VÝROČNÁ SPRÁVA PDCS, o. z. 2004

Ak by sme mali charakterizovať organizačný rozvoj v PDCS, o. z. v roku 2004 jedným slovom, najviac vystihujúce bude označenie „kryštalizácia“. Vyjasnili sa ťažiskové smery, ktorými sa PDCS mieni uberať ďalšie roky, „kryštalizovalo“ sa zloženie profesionálov, ktorí sú pripravení a stotožnení naďalej rozvíjať misiu PDCS, o. z.. Napriek náročným podmienkam pre neziskové organizácie po vstupe krajiny do EÚ programy pokračujú s nezmenenou hĺbkou a energiou. Oproti minulosti sa posilňuje odborný charakter práce PDCS, o.z., vo väčšej miere sa objavuje autorská edičná činnosť pracovníkov a ich učenie na viacerých vysokých školách.

Pre šírku a rôznorodosť aktivít nie je možné podrobne písať o všetkých z nich. Ich podrobnejší zoznam možno nájsť na web stránke www.pdcs.sk .

Stručne sa zmienime o niektorých zaujímavých projektoch uskutočnených v roku 2004. Tie dávajú predstavu, akým smerom sa uberáme.

Prehľad vybraných projektov PDCS, o. z. v roku 2004

V roku 2004 PDCS pokračovalo vo svojom rozvojovom projekte na základe **inštitucionálneho grantu** zo zdrojov Trust Fund spravovaného konzorciom Nadácie Ekopolis a OZ ETP Slovensko. Tento grant pomáha našej organizácii pri vnútorných zmenách smerujúcich k dlhodobej udržateľnosti z hľadiska programového smerovania, inštitucionálneho rozvoja i finančného plánovania.

V inštitucionálnej oblasti sme na základe analýz, konzultácií a vývoja legislatívy dospeli k rozhodnutiu zostať občianskym združením až do zmeny legislatívy. Z hľadiska organizačného fungovania sme sa posunuli k štruktúre s diferencovanejšími pozíciami s popísanými zodpovednosťami a zadefinovanými kategóriami trénerov, konzultantov i programových manažérov. V oblasti formalizovania interných postupov sme zahájili zmeny pracovno-právnych vzťahov v organizácii, upravili pravidlá pre riadenie a administratívne fungovanie PDCS. Z hľadiska dlhodobej udržateľnosti a zefektívnenia činnosti sme pristúpili k zmene vo fungovaní našich spolupracovníkov mimo centra v Bratislave.

Posilnením ekonomickej agendy bolo zavedenie nového finančno-manažérskeho programu. Na zvýšení kreditu PDCS sme sa podrobili finančnému auditu za rok 2004.

PDCS pokračovalo vo svojej činnosti v nasledujúcich ťažiskových okruhoch.

(Rozsah správy neumožňuje hovoriť o všetkých aktivitách a tak u každej z oblastí uvádzame len kľúčový projekt a niekoľko ťažiskových aktivít v tomto smere. Viac informácií nájdete na www.pdcs.sk.)

- **Organizačný rozvoj a zmena (v tret'om sektore, vo verejnom sektore...)**

V roku 2004 sme sa konzultačne venovali viacerým neziskovým organizáciám najmä zabezpečovaním strategického plánovania a pomocou pri ich organizačnom rozvoji.

V priebehu roka 2004 sme pokračovali v spolupráci pri tvorbe strategického plánu **Rady mládeže Slovenska** a poskytli sme sériu konzultácií v jej organizačnom

rozvoji. Rada mládeže úspešne strategický plán dokončila a valné zhromaždenie ho schválilo na svojom zasadnutí v novembri 2004. V súčasnosti prebieha prvý rok jeho implementácie.

V dlhodobom konzultačnom procese pre **Nadáciu mládeže Slovenska** sa podarilo vybudovať vnútornú kapacitu pre manažovanie grantových programov a facilitovať vytvorenie základnej filozofie a rámca (mechanizmov) pre úspešné grantovanie. Nadácia už otvorila viacero kvalitných programov. Pilotný program Znižujeme prahy, vytvorený počas konzultačného procesu, získal medzinárodný ohlas v rámci Európskej únie.

Ďalšími organizáciami, ktorým sme poskytovali konzultačnú pomoc v ich organizačnom rozvoji, sú: Aliancia žien Slovenska, Brána do života, eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí, Nadácia Integra, APIS - Asociace poradenských informačných stredísk, Rada pre poradenstvo, OZ Odysseus, Malokarpatská komunitná nadácia Revia, OZ Proti Prúdu a IVO.

Skúsenosti z podpory organizačného rozvoja neziskových organizácií sme uplatnili pri sérii tréningov a konzultácii pre konzultačnú firmu IREX. Na základe jej pozvania sme realizovali tréningy k problematike strategického plánovania pre siete Centier pre podporu občianskej spoločnosti v Uzbekistane a Tadžikistane. Po nej nasledovala pomoc s konferenciou, ktorej cieľom bolo efektívne sieťovať tieto inštitúcie. Vďaka dobrej odozve budeme v podobných aktivitách v strednej Ázii pokračovať aj v roku 2005.

Ďalším príkladom podpory organizačného rozvoja bol tréning na žiadosť World Learning pre predstaviteľov macedónskych neziskových organizácií a firiem, ktoré realizujú projekty financované USAID. Týždňový tréning posilnil ich zručnosti v transformácii financovania zo zahraničných zdrojov na financovanie z vlastnej činnosti a z domácich zdrojov. Priaznivú odozvu účastníkov vyvolala kombinácia prednášok, návštev slovenských, úspešne sa samofinancujúcich MVO a tréningových blokov.

V roku 2004 sme sa venovali aj téme evaluácie programov. V spolupráci s Nadáciou pre deti Slovenska sme zrealizovali dvojdňový tréning pre pracovníkov nadácií, ktorý bol zameraný na posilnenie zručností programových pracovníkov pri vytváraní mechanizmov monitoringu a evaluácie grantových programov.

Od jesene 2004 PDCS hodnotí Trust program konzorcia Nadácie otvorenej spoločnosti, Vzdelávacej nadácie Jana Husa a Nadácie pre deti Slovenska. V rámci celkového programu PDCS hodnotí napĺňanie cieľov programu prostredníctvom programových aktivít, špecificky v rámci šiestich podprogramov.

• **Menšiny a tolerancia**

Od júla 2003 americká organizácia Partners for Democratic Change v USA v spolupráci s partnerskými organizáciami v Maďarsku, Českej republike a na Slovensku realizuje komplexný 4-ročný program zameraný na integráciu rómskych komunít do života spoločnosti a na posilnenie medzisektorovej spolupráce vo vybraných regiónoch.

Program je projektom americkej vládnej agentúry US AID a realizuje sa v rámci **Programu integrácie Rómov (PIR)**, financovaného Ministerstvom zahraničných vecí USA z prostriedkov programu SEED určeného na podporu a rozvoj demokracie v strednej a východnej Európe. Jeho slovenskú časť na komunitnej a národnej úrovni realizuje PDCS. Na medzinárodnej úrovni ide hlavne o výmenu skúseností medzi krajinami, v ktorých sa projekt realizuje.

Na národnej úrovni prebieha práca s médiami zameraná na zníženie diskriminácie Rómov v médiách a práca s vybranými školami na príprave vzdelávacích materiálov na tému tolerancia a multikulturalizmus.

Na lokálnej úrovni pracujeme v troch vybraných lokalitách - Kežmarok, Prešov, a Rimavská Sobota. V uvedených komunitách prebehol proces kooperatívneho plánovania, počas ktorého si jeho účastníci sami zadefinovali najviac problematické oblasti týkajúce sa integrácie Rómov. Na vybrané oblasti bolo vyhlásené prvé grantové kolo a v spolupráci s nadáciou Ekopolis sme udelili granty a začali realizovať grantový program.

V oblasti práce so sociálne vylúčenými skupinami občanov sme v roku 2004 pre Fond sociálneho rozvoja zabezpečovali vzdelávanie lokálnych konzultantov v témach súvisiacich s komunitnou prácou, vytváraním miestnych a regionálnych partnerstiev, zapájaním cieľových skupín do mapovania potrieb komunity a do vytvárania miestnych projektov.

- **„Učenie o učení“**

Ťažiskovým projektom pre túto oblasť je dlhodobý projekt podporovaný viacerými donormi **„Dlhodobé vzdelávanie konzultantov pre neziskový sektor v Čechách a na Slovensku.“** V roku 2004 sa uskutočnila jeho druhá polovica. Výsledkom je skupina kvalitných certifikovaných 16 konzultantov a 8 mentorov a sieťovanie - vzájomná podpora v profesionálnom raste. Konzultanti sa orientujú na development prístup - procesové konzultovanie v sociálnom rozvoji, v príprave na členstvo Čiech a Slovenska v EÚ, ako i v kontexte zahraničnej rozvojovej pomoci. Externá evaluácia projektu ukázala, že v podobnom projekte má zmysel pokračovať aj v budúcnosti. Projekt sa zavŕšil dvojdňovou konferenciou „Trend in Consulting in V4 Countries“, ktorá sa konala 25.-26. novembra 2004 v Bratislave a na ktorej sa zúčastnilo vyše 50 konzultantov zo 4 višegrádskeho krajín, Rumunska a Bulharska. Znamenala nielen množstvo zaujímavých workshopov, ale aj prvé oficiálne stretnutie asociácií konzultantov a trénerov z týchto krajín. Spokojnosť s projektom a predbežný záujem o podobné projekty v budúcnosti vyjadrili aj donori - Ch.S.Mott Foundation, Nadace VIA, Nadace OSF Praha a NOS-OSF.

Záujem o podporu konzultantov pracujúcich pre neziskový a verejný sektor sme mohli prejavovať aj vo viacerých tréningoch a facilitovaných stretnutiach pre Obec konzultantů v ČR, Nadáciu Integra a Pedagogické centrum v Brne.

Špecifický tréningový program pre trénerov zameraný na metodológiu tréningov a budovanie trénerskej kapacity sa uskutočnil prostredníctvom dvoch trojdňových tréningov v Bulharsku. Tento program neznamená len odovzdávanie skúseností, ale aj prípravu partnerov pre možné spoločné projekty v budúcnosti.

UNDP nás pozvalo facilitovať trojdňové stretnutie predstaviteľov projektu Communities of Practice zo 14 krajín. Jeho výsledkom boli dohody o spoločných projektoch a v tejto skupine inštitúcií pravdepodobnosť ďalších konzultačných služieb pre UNDP.

- **Občianska participácia a komunitný rozvoj**

Významná časť činnosti PDCS v oblasti komunitného rozvoja sa v roku 2004 kombinovala s oblasťou integrácie Rómov. Veľkú časť Programu integrácie Rómov realizujeme na komunitnej úrovni s využitím metód občianskej participácie a zapájania kľúčových hráčov do spoločného plánovania a realizovania projektov.

Významnou pre PDCS je spolupráca s Nadáciou Ekopolis na programe PriStory. V rámci tohto programu je PDCS zodpovedné za metodické vedenie grantistov pri participatívnej realizácii verejných priestranstiev vo svojom meste alebo obci. Program sme pripravovali v roku 2004 a realizácia konkrétnych aktivít začína v roku 2005.

V rokoch 2002-2004 americké Partners for Democratic Change a rumunské Partners Romania Foundation for Local Development realizovali dlhodobý vzdelávací program pre trénerov samospráv z deviatich balkánskych krajín „Strengthening Local Democ-

racy in the Stability Pact Region“. Na ich požiadanie sme vypracovali evaluáciu celého programu na úrovni regionálnej (efektivita a výsledky série tréningov pre trénerov), ako aj na úrovni jednotlivých krajín (efektivita a výsledky miestnych tréningov realizovaných jednotlivými účastníkmi série).

V spolupráci s Nadáciou pre deti Slovenska a združením PANET sa PDCS podieľalo na programe medzisektorovej spolupráce na Slovensku. Tri skupiny expertov vypracovali počas facilitovaných jednodňových stretnutí odporúčania pre zlepšenie súčasného stavu spolupráce neziskových organizácií s firmami, spolupráce v partnerstvách na projektoch financovaných z prostriedkov EÚ, ako aj zlepšenie súčasnej legislatívy upravujúcej medzisektorovú spoluprácu. S výsledkami expertných skupín boli oboznámené organizácie z verejného, podnikateľského aj neziskového sektora.

Ďalším príkladom podpory občianskej participácie bol tréning na žiadosť World Learning pre predstaviteľov gruzínskych neziskových organizácií. Týždňový tréning bol zameraný na občiansku advokáciu, lobovanie, vytváranie koalícií medzi neziskovými organizáciami a na organizovanie kampaní na podporu špecifických tém zúčastnených organizácií. Účastníci ocenili stretnutia so slovenskými občianskymi aktivistami, ktorí sa s nimi podelili o svoje skúsenosti z organizovania kampaní pri presadzovaní občianskych záujmov pri prijímaní nových zákonov.

• **Prevenia a transformácia konfliktov**

PDCS pomáhalo vo viacerých zložitých tréningových a konzultačných projektoch, kde boli organizátorom medzinárodné inštitúcie a témou hľadanie dialógu, či prevencia konfliktov u skupín, kde je to vďaka minulej skúsenosti náročné. Šlo napríklad o týždňové stretnutie predstaviteľov z vládnych politických strán a opozície, ktoré sa uskutočnilo v súvislosti s pripravovanými parlamentnými a prezidentskými voľbami v Kirgizsku.

Podobne sme, na základe pozvania UNTOP, realizovali týždňový tréning „Transformácia konfliktov v predvolebnom období“ pre trénerov v súvislosti s pripravovanými voľbami v Tadžikistane.

Na Slovensku sme na základe pozvania UNDP pomohli facilitovať dialóg predstaviteľov MZV SR a predstaviteľov Platformy neziskových rozvojových organizácií o podobe a prioritách ďalšieho smerovania rozvojovej pomoci na Slovensku.

Téma „Prevenia a transformácia konfliktov“ sa dostala aj na akademickú pôdu, kde sme v roku 2004 prednášali a viedli semináre pre dve skupiny študentov z Fakulty sociálnych a ekonomických vied UK a dve skupiny študentov z Fakulty politológie UK.

Klienti a partneri PDCS, o. z. v roku 2004

Partners for Democratic Change Slovakia (PDCS) poskytuje služby pre záujemcov vo viacerých sektoroch doma i v zahraničí:

1. Tretí sektor:

poskytovali sme tréningy a konzultácie pre organizácie ako napr. Academia Istropolitana Nova, Aliancia na podporu Fair Play, Aliancia žien Slovenska, Brána do života, CVNO (Centrum vzdelávania neziskových organizácií), Ekopolis, eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí, IVO (Inštitút pre verejné otázky), Komunitná nadácia Prešov, NDS (Nadácia pre deti Slovenska), Nadácia Integra, Nadácia Pontis, NMS (Nadácia mládeže

Slovenska), NOS - OSF, Občan a Demokracia, Odysseus, OZ Proti prúdu, OZ Spolu, Profesionálne ženy, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, Revia – Malokarpatská nadácia, RMS (Rada mládeže Slovenska), Sociálne centrum n.o., Vzdelávacia nadácia J. Husa, ako i pre množstvo menších organizácií a občianskych iniciatív.

2. Tréningy a facilitácie na základe žiadostí zahraničných organizácií:

AED Kazachstan
AISIS, o.s., APIS, La Strada, Nadace VIA, Obec konzultantů (tréningy a konzultácie v ČR)
APRODEV
ARENA (Asian Regional Exchange for New Alternatives)
GTZ (Gemeinschaft fur Technische Zusammenarbeit) Srbsko
IREX Uzbekistan a Tadžikistan
OSF Mongolia
PDCI (Partners for Democratic Change International)
UNTOP
UNDP
World Learning Georgia a Macedonia
World Bank (Slovensko)
Workshop for Civil Initiatives Foundation (Bulharsko)

3. Štátne, verejnoprávne inštitúcie a samospráva:

Fond sociálneho rozvoja
Pedagogické centrum Brno
metodické centrá, stredné a vysoké školy (Fakulta sociálnych a ekonomických vied UK, Fakulta Politológie UK)
niektoré mestské a miestne samosprávy

4. Tréningy a facilitácie pre súkromné inštitúcie a organizácie z podnikateľskej sféry (priamo alebo prostredníctvom iných subjektov): SPP, Omnipublic s.r.o., Talk-talk, s.r.o., UNILEVER

Publikácie PDCS, o. z. vydané v roku 2004

- Dušan Ondrušek a kol.: Chrestomatija dlja nekomerčeských organizacij, Bratislava, PDCS 2004 (ruská mutácia Čítanky pre neziskové organizácie a Čítanky pre pokročilé neziskové organizácie)
- Dušan Ondrušek, Vladimír Labáth, Zuzana Tordová: Konflikt, zmierovanie, zmierovacie rady, Bratislava, PDCS 2004
- okrem knižných publikácií sme vydali aj dve čísla Občasníka TaK (č.7. a č.8) a uverejnili desiatku článkov o programoch a činnosti PDCS v roku 2004

Kto je kto v PDCS, o.z. v roku 2004:

Riaditeľ:

Dušan Ondrušek

Zástupkyne riaditeľa:

Anna Zemanová, Karolína Miková

Vedúca kancelárie a projektová manažérka:

Monika Straková

Vedúca pobočky:

Zuzana Tordová (Zmierovacia rada v Leviciach)

Riaditeľka PIR:

Andrea Chorváthová

Koordinátor PIR:

Pavol Makyš

Projektoví manažéri, tréneri a konzultanti:

Peter Guštafik

Natália Kušnieriková

Ján Mihálik

Lenka Rapošová

Ján Odzgan (na civilnej službe)

Ivana Tóthová

Finančná manažérka:

Renáta Ferstlová

Finančná asistentka:

Lucia Halandová

Asistent:

Miroslav Tóth

Správca siete:

Samuel Vališ

Ťažiskoví donori PDCS, o. z. v roku 2004

Veľká časť projektov by sa nemohla uskutočniť bez finančnej pomoci. Naše poďakovanie patrí predovšetkým týmto subjektom:

Charles Stuart Mott Foundation

Levi Strauss Foundation

Nadácia Ekopolis – ETP Slovensko

Nadace OSF Praha

Nadácia otvorenej spoločnosti (NOS – OSF)

Nadace VIA

USAID

Rozpočet PDCS, o. z. v roku 2004

Náklady (v Sk)	
Spotreba materiálu a prevádzka kancelárie	566.125
Spotreba energie	61.834
Náklady za tlač publikácií	16.956
Opravy a udržovanie	22.727
Realizácia projektov (služby)	8.603.027
Náklady na mzdy a služby	1.194.673
Odpisy hmotného a nehmotného majetku	62.030
Kurzové straty	241.268
Cestovné	55.021
Ostatné náklady	180.582
Spolu náklady	11.004.243

Príjmy (v Sk)	
Prijaté príspevky od iných organizácií	12.185.941
Prijaté príspevky od fyzických osôb	82.406
Príjem z predaja služieb	88.467
Príjem z predaja publikácií	64.974
Úroky	51.381
Kurzové zisky	21.267
Ostatné príjmy	8.010
Spolu príjmy	12.502.446

Rozdiel medzi príjmami a výdavkami je spôsobený projektmi prekračujúcimi kalendárny rok.

Prehľad aktivít PDCS, o. z. v roku 2004

	počet akcií	počet dní	počet účastníkov
Tréningy	134	205	1391
Facilitácie	77	87	964
Konzultácie	64	86	236
Učenie	11	15	105

V súlade s poslaním a tradíciami PDCS jeho členovia aj v tomto roku venovali na verejnoprospešné ciele viac ako 80 dní dobrovoľníckej práce. PDCS v rôznych kampaniach venovalo nemateriálnu i priamu finančnú podporu (finančný dar na pomoc iniciatíve „Za obnovu Tatier“). Viacerí členovia pôsobia v správnych radách nadácií a rôznych poradných orgánoch.

Zahraničné aktivity PDCS, o. z. v roku 2004 (zoznam krajín)

Albánsko	Maďarsko
Belgicko	Macedónsko
Bosna a Hercegovina	Mongolsko
Bulharsko	Nemecko
Česká republika	Poľsko
Čierna Hora	Rumunsko
Chorvátsko	Srbsko
Kambodža	Tadžikistan
Kazachstan	Uzbekistan
Kirgizsko	